

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM

**TÖRTÉNELEMTUDOMÁNYI
DOKTORI ISKOLA**

KÉPZÉSI TERV

Budapest, 2026

Elfogadta az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács
a 24/2026 (III. 17.) sz. határozatával.

KÉPZÉSI STRUKTÚRA

A tantárgyi struktúra kialakításában törekedtünk arra, hogy mindenben megfeleljünk a doktori iskola minőségbiztosítási tervében lefektetett minőségbiztosítási céloknak, mind a megfogalmazott célok, mind pedig a gyakorlati megvalósíthatóság szempontjából.

ÖSSZESEN MEGSZERZENDŐ: 240 kredit

Az első négy félév során elvégzendő kreditek száma: 130 kredit

Melyből:

- Konzultációk (2 félév): 20 kredit
- További kötelező tárgyak: 60 kredit
- Szabadon választható kurzusok: 50 kredit
- Komplex vizsga

Az 5-8. félév során elvégzendő kreditek száma: 110 kredit

Melyből:

- Konzultációk (4 félév): 40 kredit
- Választható tárgyak (kutatási modul): 70 kredit

TANTÁRGYI MODUL (170 kredit)

Kötelező tanegységek (120 kredit)

Tematikus előadás 1-6: összesen 60 kredit

Konzultációk 3-8. félév: összesen 60 kredit

Tematikus előadások:

Történelem	Régészet	Művészettörténet
Magyarország politikai társadalomtörténete a XX. században	A Közel-Kelet középkori régészete	Választható történeti előadás 1.
Történetírás és történetiszemlélet	A Kárpát-medence középkori régészete közép-európai kitekintésben	Kötelező művészettörténeti előadás
Történetfilozófia	A késő antik Pannonia régészete és a korai kereszténység	Antik és modern
Európa kulturális régióinak története	A Kárpát-medence római kori régészete	Műértelmezés
Gazdaságtörténet	A Kárpát-medence késő középkori és kora újkori régészete	Építészettörténet
Eszmetörténet	A Kárpát-medence népvándorlás kori régészete eurázsiai kitekintésben	Modern művészet

Kötelezően választható tanegységek (50 kredit)

Szabadon választható tárgy 1-10. A 10 választható tárgy közül 5 elvégzése kötelező.

Szabadon választható kurzusok a történelem és művészettörténet programokon (2024-2027):

A gondoskodáspolitiká története	Ideológiák a 20. században
Magyarországon a két világháború között	Levéltári kutatómódszertan
A dualizmus társadalom- és sajtótörténete	Magyarország gazdaságtörténete a 17. században/kora újkorban
A művészkultusz-kutatás kérdései a magyar képzőművészetben	Magyarország politikátörténete a 20. században
A társadalmi gondoskodás intézményesítése	Mindennapi élet, ünnepek és hétköznapiok a kora újkor Magyarországon I
A modern opera	Modern zene Magyarországon, 1925–2025
Brit utazási irodalom a 19. században	Múzeumok és műemlékek Katalóniában
Budapest története 1873-1950	Múzeumi gyűjtemények, múzeumi katalógusok
Demokráciák és diktatúrák a 20. században	Nyelv és zene
Egyháztörténeti források olvasása és elemzése 1-2	Propaganda és mártírkultusz a II. világháború utáni Magyarországon
Egyházszervezet változásai 1-2	Szagrális és spirituális témák a realista művészetben
Erőszak és emlékezet az 1945 utáni magyar történelemben 1-2	Szolgáló szeretet a Katolikus Egyház történetében
A gondoskodáspolitiká története	Taktika, propaganda, erőszak
Magyarországon a két világháború között	
Gyógyító istenek és gyógyító rituálék az ókori Mezopotámiában	
Habsburg Ottó, volt trónörökös és európai politikai életútja	

Szabadon választható kurzusok a régészet programon:

Középkori várépítészet	A roncsolásmentes régészet módszerei és a tájrégészet
Középkori egyházi építészet	A Római Birodalom határvédelmi rendszere
Római epigráfia	Középkori uralmi központok és városok kutatása
Árpád-kori anyagi kultúra	A korai magyar történelem régészeti kutatása
Középkori településrégészet	
Az antropológia és a bioarcheológia szerepe a régészeti kutatásokban	

KOMPLEX VIZSGA

A komplex vizsga a doktorandusz hallgató tudományágban szerzett ismereteinek összefoglaló, áttekintő jellegű – legalább három tagú – bizottság előtt letett nyilvános vizsgája, amelyet a negyedik aktív félévében kell letenni. A sikertelen komplex vizsga javítását csak azonos vizsgaidőszakon belül, legfeljebb egy alkalommal lehet megkísérelni.

A komplex vizsgára történő jelentkezés feltétele:

- két idegen nyelvnek a tudományág műveléséhez szükséges ismerete, amit – ha a doktori iskola működési szabályzata a második idegen nyelv vonatkozásában másként nem rendelkezik – legalább B2 szintű komplex államilag elismert nyelvvizsgálóval, vagy azzal egyenértékű bizonyítvánnyal kell igazolni;
- a doktori képzés képzési és kutatási szakaszában valamennyi kötelező tantervi követelmény teljesítése;

c) legkésőbb a komplex vizsgáig, illetve az abszolutóriumig 40-40 szabványoldalnyi - rendszeren jegyzetelt állapotban, témavezetői jóváhagyással - elektronikusan le kell adniuk doktoranduszainknak a készülő disszertációból az alábbi címre: doktori@btk.ppke.hu.

A komplex vizsga két fő részből áll:

1. A komplex vizsga elméleti részében a vizsgázó legalább két tárgyból/témakörből tesz vizsgát a doktori iskola tantervének kötelező és kötelezően választható tanegységei közül. Az elméleti vizsgának lehet írásbeli része is.

Forrásnyelv(ek) ismerete: amennyiben a disszertáció alapjául szolgáló források nyelve nem magyar, hanem valamely élő vagy holt idegen nyelv, a vizsga során egy(-egy) rövid (max. 500 szó) szöveg olvasása és fordítása a források nyelvéről (max. két nyelv) a vizsgabizottság előtt. A nyelv(ek)ből szerzett szakos diploma vagy felsőfokú nyelvvizsga a vizsgának ezt a részét kiválthatja.

2. A komplex vizsga második részében a vizsgázó előadás formájában ad számot szakirodalmi ismereteiről, beszámol kutatási eredményeiről, ismerteti a doktori képzés második szakaszára vonatkozó kutatási tervét, valamint a disszertáció elkészítésének és az eredmények publikálásának ütemezését.

A témavezetőnek lehetőséget kell biztosítani, hogy előzetesen írásban és/vagy a vizsgán értékelje a vizsgázót.

A komplex vizsgát kétfokozatú értékelési rendszerben – megfelelt, illetve nem megfelelt értékeléssel – kell minősíteni, és eredményét az utolsó vizsgarész napján ki kell hirdetni.

Tantárgyi felsorolás

Történelem program:

A komplex vizsga elméleti részének tárgyait képező történeti korszakok és területek:

1. Az ókori Kelet a Kr.e. 3. ée. – Kr.u. 5. sz. között;
2. A Földközi-tenger nyugati medencéjének története (görög és római történet) a Kr.e. 2. ée. – Kr.u. 5. sz. között;
3. Egyetemes történet, korai középkor (5–10. sz.);
4. Egyetemes és magyar történet, középkor (11–15. sz.);
5. Egyetemes és magyar történet, kora-újkor és újkor (16–18. sz.);
6. Egyetemes és magyar történet, 19. sz.;
7. Egyetemes és magyar történet, 20. sz.

Régészet program:

Római kori régészet

1. Pannonia és Dacia római kori története és régészeti kutatása
2. Pannonia késő római emlékei (különös tekintettel a kereszténység emlékére)
3. Pannonia kapcsolata a Barbaricummal a régészeti kutatások fényében
4. A római kori városok és települések régészeti kutatása és anyagi kultúrája
5. A római katonai táborok és a limes régészete

Népvándorlás kori régészet, magyar őstörténet és honfoglaláskor

1. A kora népvándorláskor régészete (Kr.u. 5–6. sz.)
2. A késő népvándorláskor régészete (Kr.u. 7–9. sz.)
3. A Kárpát-medence Karoling kori régészete (Kr.u. 9. sz.)
3. A korai magyar történelem régészeti kutatása
4. Honfoglalás kori régészet

A Kárpát-medence és Európa középkori régészete

1. Középkori városok és kézművesség
2. Középkori falu és gazdálkodás
3. Elit a középkorban és építészeti reprezentációja (várak, paloták)
4. Középkori egyház kialakulása és fejlődése (templomok, temetők)
5. A kora újkor (török kor) régészete

A középkori Közel-Kelet régészete

1. Az omajjád és korai abbászida idők régészete
2. A késői abbászida korszak anyagi kultúrája (fátimida, szeldzsuk, ajjúbida, mamlúk)
3. A Közel-Kelet hadiépítészete a középkorban
4. A kereszties kor régészete
5. A Közel-Kelet keresztényeinek anyagi kultúrája

Roncsolásmentes régészet és archaeometria

1. A lelőhelyfelderítés, valamint a tájrégészeti és adatelemzési módszerek
2. A régészeti örökségvédelem és a régészeti múzeológia elmélete és gyakorlata
3. A környezetrégészet és a bioarcheológia módszertana
4. A fizikai korhatározás, az izotóprégészet és a georégészet módszertana és szerepe a régészeti időrend és életmód rekonstrukciójában
5. A régészetelmélet modern irányzatai (pl. gazdasági régészet, háztartásrégészet, háború és konfliktus régészete, kognitív régészet, identitás régészete)

Művészettörténet program:

1. Antik művészet
2. Középkori művészet
3. Reneszánsz és barokk művészet
4. 19–20. századi művészet
5. A művészettörténet historiográfiája
6. A műemlékvédelem története és módszerei
7. A muzeológia története és módszerei

KUTATÁSI MODUL (70 kredit)

Tanulmányírás (a két tanegység közül egyet kötelező elvégezni)

Tanulmányírás (publikáció) magyar nyelven I. (5 kredit)

Tanulmányírás (publikáció) idegen nyelven I. (10 kredit)

Recenzió (a két tanegység közül egyet kötelező elvégezni)

Recenzió magyar nyelven I. (3 kredit)

Recenzió idegen nyelven I. (6 kredit)

Konferencia-előadás (a két tanegység közül egyet kötelező elvégezni)

Konferencia-előadás magyar nyelven I. (3 kredit)

Konferencia-előadás idegen nyelven I. (6 kredit)

Választható tanegységek

Tanulmányírás (publikáció) magyar nyelven II. (5 kredit)

Tanulmányírás (publikáció) magyar nyelven III. (5 kredit)

Tanulmányírás (publikáció) idegen nyelven II. (10 kredit)

Tanulmányírás (publikáció) idegen nyelven III. (10 kredit)

Recenzió magyar nyelven II. [történelem/művészettörténet] / Ásatási gyakorlat (Magyarország) (3 hét alatt) [régészet] (3 kredit)

Recenzió magyar nyelven III. [történelem/művészettörténet] / Külföldi gyűjtő- és kutatómunka, terepgyakorlat (3 hét alatt) [régészet] (3 kredit)

Recenzió idegen nyelven II. [történelem/művészettörténet] / Ásatási gyakorlat (külföld) (3 hét felett) [régészet] (6 kredit)

Recenzió idegen nyelven III. [történelem/művészettörténet] / Külföldi gyűjtő- és kutatómunka, terepgyakorlat (3 hét felett) [régészet] (6 kredit)

Konferencia-előadás magyar nyelven II. (3 kredit)

Konferencia-előadás magyar nyelven III. (3 kredit)

Konferencia-előadás idegen nyelven II. (6 kredit)

Konferencia-előadás idegen nyelven III. (6 kredit)

Részvétel tudományos konferencia szervezésében I. (2 kredit)

Részvétel tudományos konferencia szervezésében II. [történelem/művészettörténet] / Oktatási segédanyag készítése [régészet] (2 kredit)

Könyvírás magyar nyelven (15 kredit)

Könyvírás idegen nyelven (30 kredit)

Szerkesztés, bibliográfiakészítés (10 kredit)

Javasolt mobilitási ablak: 5-7. szemeszter

Oktatási modul (10 kredit elvégezhető a Kutatási modul választható tanegységeinek terhére)

Szeminárium tartása a disszertáció tágabb témaköréből I. (5 kredit)

Szeminárium tartása a disszertáció tágabb témaköréből II. (5 kredit)

Képzési terv

1. melléklet

Tanulási célok

A tantárgyleírásokhoz kapcsolódó kompetenciamátrixok alapján, a TDI magyar nyelvű programja az MKKR 8. szintjéhez tartozó szintleíró jellemzők közül az alábbi kompetenciákat fejleszti:

Tudás:

Rendelkezik a történelemtudomány tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével.
--

Alkotó módon megérti a történelemtudomány, illetve tanulmányi terület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát.

Képességek:

Képes a történelemtudomány szakterületének kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékkelő és kritikai tevékenységre.
--

Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja a történelemtudomány szakterületének sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
--

Attitűdök:

Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a történelemtudomány szakterület jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.

Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a történelemtudomány szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá az emberi önteremtés folyamatához.

Autonómia és felelősség:

Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat.

Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a történelemtudomány szakembereivel.
